

کنترل‌های داخلی اسناد مالی و تجاری، خریدها، قراردادهای و دارایی‌ها

(قراردادهای تجاری، نفتی و جوینت ونچرها)

نویسنده:

مسعود رهدی

سرشناسه	زهدی، مسعود، ۱۳۴۷ -
عنوان و نام پدیدآور	کنترل‌های داخلی اسناد مالی و تجاری، خریده‌ها، قرارداده‌ها و دارایی‌ها (قراردادهای تجاری، نفتی و جوینت ونچرها) / نویسنده مسعود زهدی.
مشخصات نشر	تهران: هزاره سوم اندیشه، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۱۸۵ ص: مصور، جدول، نمودار.
شابک	978-964-94230-6-7
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	واژه‌نامه.
یادداشت	کتابنامه.
موضوع	حسابرسی داخلی (Auditing, Internal)
موضوع	حسابداری (Accounting)
موضوع	کسب و کار — پیشینه‌ها (Business records)
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۷ ک۹ / ۲۵ / ۲۵۶۸ HF۵۶۶۸
رده‌بندی دیویی	۶۵۷/۳۰۱
شماره کتابشناسی ملی	۵۵۱۸۳۱۱

انتشارات هزاره سوم اندیشه

کنترل‌های داخلی اسناد مالی و تجاری، خریده‌ها، قرارداده‌ها و دارایی‌ها (قراردادهای تجاری، نفتی و جوینت ونچرها)

مسعود زهدی

• طرح روی جلد: آروین رفیع‌زاده • صفحه‌آرایی: هزاره سوم اندیشه

• لیتوگرافی: آراز • چاپ: دالاهو • صحافی: نبوت

• نوبت چاپ: چاپ اول، ۱۳۹۷ • شمارگان: ۱۰۰۰

• قیمت: ۳۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۴۲۳۰-۶-۷

ناشر: هزاره سوم اندیشه

تهران: بلوار استاد معین، خ. دامپزشکی، خ. غیاثوند، کوچه رضا جانی، بن‌بست کریمی، شماره ۱۲، طبقه اول

تلفن و نمابر: ۶۶۰۳۷۶۴۸ - همراه: ۰۹۱۲۷۱۷۳۹۲۴

تلفن پخش: ۶۶۹۶۵۳۷۷

سایت: www.hsap.ir آدرس الکترونیکی: hsapub@gmail.com

کلیه حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کلاً و جزئاً به هر صورت

بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است.

فهرست

۹	مقدمه
۱۱	کنترل‌های داخلی: کنترل اسناد مالی، بازرگانی، حقوقی و قراردادها
۱۲	کنترل‌های داخلی (سیستم کنترل داخلی) یک شرکت
۱۲	ضرورت اعمال کنترل‌های داخلی در بخش
۱۲	ساختار کنترل‌های داخلی
۱۳	اجزای سیستم کنترل‌های داخلی
۱۷	اهداف کنترل‌های داخلی
۱۸	ارتباط انواع کنترل‌های داخلی اهداف و انواع با انواع سوابرسی‌ها
۱۸	اهداف کنترلی و چرخه معاملات
۱۹	اطلاعات و ارتباطات
۱۹	نظارت و مانیتورینگ کنترل‌های تأسیس شده (و ارزیابی آن)
۱۹	روش‌های ارزیابی کنترل‌های داخلی
۲۰	کنترل‌های رایج داخلی
۲۱	نظارت بر واحد مالی جهت کنترل اسناد حسابداری
۲۱	اسناد تهیه‌شده توسط حسابداران
۲۲	کنترل اسناد حسابداری
۲۳	اسناد بدون آرتیکل یا ثبت حسابدار
۲۳	رسیدگی و کنترل اسناد مالی
۲۴	کنترل‌های تخصصی در واحد حسابداری
۲۵	فاکتورها، کفایت تأییدکنندگان و غیره
۲۵	بر اساس استاندارد شایستگی شغلی
۲۶	فرم کنترل اسناد

۲۶	روش‌های کنترل اسناد تجاری
۲۹	کنترل اسناد مالی (در مرحله تنظیم سند)
۳۰	سیستم حسابداری و روش‌های انجام کنترل‌های داخلی
۳۰	نمودار سازمانی
۳۱	اهداف تلاش برای شناخت سیستم حسابداری
۳۱	تفاوت بین دایره خزانه‌داری و دایره حسابداری
۳۲	حسابداری مالی و سیستم حسابداری عمومی
۳۳	امور و مبنای یک سیستم اطلاعات حسابداری کارآمد و مؤثر
۳۴	نیزار (چارت) حساب‌ها
۳۴	دارایی‌های خالص (مانده یا مبلغ باقیمانده پس از کسر تعهدات مالی از دارایی‌ها)
۳۵	روش‌های بازرسی
۳۵	دفاتر حسابداری و انواع آن
۳۶	مانده‌گیری حساب‌ها و دفتر کل
۳۸	دفاتر معین در کنترل دفتر روزنامه
۳۹	ارتباط و همبستگی دفتر کل و دفتر معین
۴۰	دفاتر اختصاصی
۴۱	دفتر روزنامه پرداخت‌های نقدی
۴۷	کتابچه راهنمای دستورالعمل‌های حسابداری
۴۸	انواع حساب‌ها
۴۸	حساب درآمد
۴۸	حساب هزینه
۴۸	حساب خلاصه سود و زیان
۴۹	حساب برداشت
۴۹	گزارش تراز اختتامی
۵۰	سایر حساب‌ها و مفاهیم کلیدی
۵۱	بستن حساب‌های دائمی
۵۲	گزارش تراز اختتامی / اختتامیه
۵۲	صورت حساب سود و زیان
۵۴	عناصر صورت حساب سود و زیان
۵۵	ترازنامه / صورت وضعیت مالی
۵۶	گزارش صورت گردش وجوه نقد
۵۷	اهداف تهیه صورت گردش وجوه نقد
۵۸	مدیریت نقدینگی

۵۹	 ساختار صورت جریان‌های نقدی
۶۰	 صورت مغایرات بانکی
۶۴	 تهیه کدینگ (رمزگذاری) و کاربرد ساختار ریز حساب‌ها در عملیات مالی
۶۵	 مالیات‌ها:
۶۶	 ارزش‌افزوده در یک بنگاه تجاری
۶۷	 عملیات حسابداری
۶۷	 سند حسابداری
۶۹	 دفتر کل
۷۵	 سیستم مدیریت مالی
۷۵	 زیر سیستم حسابداری عمومی
۷۷	 حساب‌های درختی
۷۷	 ماهیت حساب‌های دریافتی
۷۷	 انواع حساب‌های درختی
۷۹	 حسابداری حساب‌های دریافتی
۸۰	 حساب‌های غیرقابل وصول
۸۱	 حساب‌های پرداختی
۸۲	 فرایندهای جاری حساب‌های پرداختی
۸۴	 کنترل‌های تخصصی در واحد حسابداری
۸۵	 انواع اسناد و حساب‌های پرداختی
۸۹	 تعهدات لحاظ شده در مقابل حساب‌های پرداختی
۹۰	 اقلام مندرج در این حساب و حساب‌های متقابل آن
۹۳	 پیش‌بینی‌های مالی و بودجه‌ای
۹۴	 بودجه و فرایند تدوین آن
۹۶	 حسابرسی و کنترل‌های مالی داخلی (تفکیک وظایف)
۹۶	 تفکیک وظایف
۹۸	 کلیات کنترل‌های حسابداری
۹۹	 علائم بالقوه سوءاستفاده‌گری
۱۰۳	 ارزیابی سیستم کنترل داخلی توسط حساب‌رسان
۱۰۵	 فرایند صدور سند هزینه (خرید) و مراحل تصویب و پرداخت آن
۱۰۶	 فرایند شناسایی و تکمیل فهرست فروشندگان
۱۰۷	 ماهیت هزینه‌ها و چرخه پرداخت
۱۱۰	 کنترل‌های فرایند خرید
۱۱۰	 پرداخت‌های نقدی

۱۱۱	 تست کنترل‌های خرید و پرداخت‌ها
۱۲۳	 مدارک حسابرسی در مدیریت گزارش‌ها و پرونده‌های اطلاعات
۱۲۸	 فرایندهای کنترل در قرارداده‌ها
۱۲۸	 انواع قراردادهای تجاری، دوره و مراحل اجرایی آن‌ها
۱۳۱	 قراردادهای مشارکتی (انواع قراردادهای جوینت ونچر)
۱۴۲	 دلایل تأسیس یک جوینت ونچر
۱۴۴	 انواع جوینت ونچر
۱۴۵	 ائتلاف‌ها یا اتحادها
۱۴۶	 شرکت پیش رو در مدل‌های همکاری‌های مشترک
۱۵۰	 مؤسسات واسطه‌ای یا جوینت ونچرها در ظرف استراتژی تجاری
۱۵۱	 مشارکت‌های انتفاعی از منظر مالیاتی
۱۵۱	 مشارکت‌های انتفاعی بین‌المللی
۱۵۲	 کمیته عملیاتی در قراردادهای عملیاتی مشترک
۱۵۳	 دلایل شکست جوینت ونچرها
۱۵۳	 دلایل انحلال جوینت ونچرها
۱۵۳	 برون‌سپاری/تأمین بیرونی منابع/منابع بیرون خارج
۱۵۴	 اتحادها/جوینت ونچرهای استراتژیک
۱۵۵	 معایب جوینت ونچر (ریسک‌ها و هزینه‌ها)
۱۵۵	 ملاحظات مدیریتی
۱۵۷	 روش‌های ثبت کردن معاملات جوینت ونچر
۱۶۰	 اهداف موافقت‌نامه جوینت ونچر
۱۶۰	 انحلال جوینت ونچر
۱۶۰	 وقفه و بلا تکلیفی/بن‌بست
۱۶۱	 دستورالعمل حسابداری در قراردادهای عملیاتی مشترک
۱۶۵	 استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی شماره ۱۱: کنترل مشترک
۱۶۹	 پیوست ۱
۱۷۳	 واژه‌نامه
۱۸۵	 منابع

مقدمه

تنوع و گسترش ابعاد تجاری، مالی و عملیاتی شرکت‌ها و مؤسسات مختلف فعال در بخش‌های گوناگون اقتصادی از یکسو و تریض و طولیل شدن سازمان‌ها و دستگاه‌های دولتی، شبه‌دولتی یا به‌طور صریح خصوصی‌سازی شده و... از سوی دیگر، بحث انجام نظارت بر صحت عملیات و فعالیت‌های شرکت‌های مزبور و اعمال صحیح کنترل‌های داخلی در آن‌ها را الزاماً پررنگ می‌کند چراکه عموماً از طریق تبانی و همدستی مبالغ هنگفت و کلانی به دلیل ضعف سیستم‌های کنترل از شرکت‌های مزبور خارج می‌گردد و چنانچه نسبت به این‌گونه سوءاستفاده‌ها "کنترل" عمل مناسب انجام نگیرد، به سرعت فساد و تبهکاری‌های مالی همه‌گیر می‌شود و...

از این‌رو، به جهت ممانعت از بروز شرایط ناسالم و گسترش ناسازمان‌یافته در داخل یک شرکت باید اجرای گزینه‌های مطلوب و سنجیده (راهکارهای مقتضی) با هدف بهبود سیستم‌های نظارتی و اعمال کنترل‌های داخلی مدنظر قرار گیرد.

اما بهبود و ارتقای سیستم‌های نظارت بر فرایندهای مالی، بازرگانی و فنی از طریق استقرار سیستم‌های کنترل‌های داخلی مستلزم آشنایی و تسلط بر کلیه فرایندهای اجرایی سازمان و شرکت‌های مختلف (از طریق انجام مطالعات اولیه) و کسب مهارت‌های لازم در زمینه نحوه و چگونگی طراحی و استقرار سیستم کنترل‌های داخلی (و البته ارزیابی کیفیت آن) است.

کتاب حاضر با تشریح و توسعه مفهوم نظارت‌های مالی، بازرگانی و حقوقی می‌کوشد ضمن تشریح فرایندهای کنترل‌های داخلی عمومی و خاص در سیستم‌های مختلف عملیاتی شرکت‌ها و مؤسسات تجاری، نحوه فراگیری و شناخت مفاهیم موردنیاز در این زمینه را به خوانندگان گرامی بیاموزد و راهکارهای مناسب برای حصول به‌سلامت عملیاتی در شرکت‌های مزبور را توصیه نماید.

من...التوفیق

مسعود زهدی

بهمن‌ماه سنه ۱۳۹۷ خورشیدی

www.ketab.ir